

Polska Rama Kwalifikacji

i

Zintegrowany System Kwalifikacji

Polska Rama Kwalifikacji (PRK) to nowoczesny, zbieżny z Europejską Ramą Kwalifikacji (ERK), sposób określania, porządkowania oraz opisywania kwalifikacji, obejmujący zarówno efekty kształcenia uzyskane w procesie edukacji formalnej (szkoły, uczelnie) oraz pozaformalnej - osiąganą poza systemem szkolnictwa ogólnego, zawodowego czy wyższego (np. kursy kwalifikacyjne, językowe, specjalistyczne – certyfikowane), a także efekty uczenia się realizowane w ramach edukacji nieformalnej (np. doświadczenie i praktyka zawodowa, staże, praktyki studenckie, uczenie się samodzielne). Polska Rama Kwalifikacji stanowi integralną część Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK), w którym obowiązują jednolite, określone i spójne standardy opisywania kwalifikacji oraz procedury przypisywania odpowiedniego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji. Efekty uczenia się objęte Polską Ramą Kwalifikacji oraz ramami wszystkich krajów korzystających z tych założeń są zbieżne z Europejską Ramą Kwalifikacji i odpowiadają jej poszczególnym poziomom.

Polska Rama Kwalifikacji służy zatem klasyfikowaniu kwalifikacji opisanych i włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji według poszczególnych jej poziomów.

Podstawowym zadaniem funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i Polskiej Ramy Kwalifikacji jest także stworzenie możliwości - za pośrednictwem odpowiednich poziomów Europejskiej Ramy Kwalifikacji, porównywania kwalifikacji nadawanych w jednym z krajów UE, poprzez odniesienie ich do adekwatnego poziomu kwalifikacji nadawanego w innym systemie edukacyjnym.

Cel Polskiej Ramy Kwalifikacji:

- umożliwienie porównywania kwalifikacji uzyskanych w różnych systemach edukacyjnych
- poprawa jakości kształcenia
- zwiększenie autonomii uczelni w projektowaniu programów studiów
- międzyobszarowość programów kształcenia
- dostosowanie kwalifikacji absolwentów do zapotrzebowania rynku pracy
- możliwość walidacji efektów uczenia się niezależnie od formy kształcenia
- uznawalność międzynarodowa świadectw i dyplomów

Struktura Polskiej Ramy Kwalifikacji

- Polska Rama Kwalifikacji posiada 8 poziomów, z których każdy przedstawia ogólne wymagania, jakie należy spełnić, by uzyskać kwalifikację na danym poziomie. Poziomy

6-8 odnoszą się bezpośrednio do kwalifikacji nadawanych w systemie szkolnictwa wyższego, przy czym:

- Poziom 6 przypisuje się kwalifikacjom pełnym nadawanym po ukończeniu studiów I-go stopnia (licencjackich) oraz studiów inżynierskich
 - Poziom 7 przypisuje się kwalifikacjom pełnym nadawanym po ukończeniu studiów II-go stopnia (magisterskich)
 - Poziom 8 przypisuje się kwalifikacjom pełnym nadawanym po ukończeniu studiów III-go stopnia (doktoranckich)
 - Poziom 6 lub 7 – przypisuje się kwalifikacjom cząstkowym nadawanym po ukończeniu studiów podyplomowych.
- Poszczególne poziomy Polskiej Ramy Kwalifikacji opisywane są w trzech zakresach:
 - Wiedza – co ktoś powinien znać i rozumieć
 - Umiejętności – co ktoś powinien potrafić
 - Kompetencje społeczne – do czego ktoś jest gotów.
 - Każdy poziom PRK posiada odpowiadające mu charakterystyki pierwszego i drugiego stopnia odnoszące się do określonej dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej, za pomocą których opisuje się kwalifikacje uzyskane przez absolwentów poszczególnych poziomów. Charakterystyki te przedstawiają progresywne zmiany zaawansowania w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zachodzące wraz ze zdobywaniem kwalifikacji na poszczególnych poziomach edukacji wyższej – studiów pierwszego stopnia (poziom 6), studiów drugiego stopnia (poziom 7) i studiów doktoranckich (poziom 8). Różnice między poziomami dotyczą zakresu i głębi rozumienia, sprawności w zakresie wykorzystywania, przekazywania i oceniania wiedzy oraz gotowości do pogłębionej analizy i krytycznej oceny posiadanej wiedzy.
 - Charakterystyki efektów uczenia się w ramach szkolnictwa wyższego:
 - Charakterystyki uniwersalne (pierwszego stopnia) – ogólny opis wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na danym poziomie
 - Charakterystyki drugiego stopnia – rozwinięcie opisów zawartych w charakterystykach uniwersalnych
 - Charakterystyki drugiego stopnia dla poszczególnych obszarów kształcenia w ramach szkolnictwa wyższego, odpowiednie dla profili – ogólnoakademickiego lub praktycznego.
 - Charakterystyki drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego – istotne z punktu widzenia charakteru ról zawodowych, nadawane przez komisje egzaminacyjne, związki branżowe itp.
 - W ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji istnieją także wybrane Sektorowe Ramy Kwalifikacji, czyli zestawy charakterystyk szczegółowo opisujące efekty kształcenia wymagane na potrzeby konkretnej branży.

Właściwości Polskiej Ramy Kwalifikacji

- Opis charakterystyk poszczególnych poziomów PRK jest bardzo ogólny tak, by mogły one stanowić wspólny punkt odniesienia dla efektów uczenia się na danym poziomie, niezależnie od dziedziny nauki i działalności zawodowej.
- Zapisy odnoszące się do opisu poszczególnych poziomów mają charakter progresywny – od najprostszych (poziom 1), do najbardziej złożonych (poziom 8).
- Charakterystyki poziomów PRK służą określaniu poziomu PRK do kwalifikacji oraz formułowaniu efektów uczenia się wymaganych dla uzyskania kwalifikacji na danym poziomie.

- Określenie poziomu kwalifikacji następuje na podstawie porównania efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji (każdego oddzielnie), zgodnie z opisem charakterystyk danego poziomu PRK.
- Odniesienie poszczególnych efektów uczenia się do charakterystyk PRK należy rozpatrywać w kontekście wszystkich charakterystyk ujętych w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji:
 - Charakterystyk uniwersalnych
 - Charakterystyk drugiego stopnia o charakterze ogólnym
 - Charakterystyk drugiego stopnia w odniesieniu do obszarów i dziedzin nauki
 - Charakterystyk drugiego stopnia typowych dla wybranego kształcenia zawodowego.
- W przypadku istnienia sektorowej ramy kwalifikacji, przy odniesieniu efektów uczenia się, należy skorzystać z jej zapisów.

Zapewnienie jakości kwalifikacji opisanych w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Zapewnieniu jakości kwalifikacji służą:

- Standaryzacja opisu kwalifikacji – kwalifikacje są opisywane jako wykaz odpowiednich kompetencji niezbędnych do uzyskania danej kwalifikacji w odniesieniu do zapotrzebowania rynku pracy i wymagań środowisk branżowych.
- Poszczególne kwalifikacje są opisywane w języku efektów uczenia się przez specjalistów danej dziedziny naukowej i specjalistów posiadających doświadczenie praktyczne.
- Kwalifikacje podlegają stałej walidacji przez wewnętrzne i zewnętrzne instytucje oceniające, w kontekście do ich przydatności na rynku pracy.

Źródło:

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (DZ.U> z 2016r., poz. 64).
 - Rozporządzenie MEN z dnia 13 kwietnia 2016r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1-8.
 - Rozporządzenie MNiSW z dnia 26 września 2016r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8.
 - *Polska Rama Kwalifikacji. Poradnik Użytkownika*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2016r.
- www.kwalifikacje.gov.pl
 - www.kwalifikacje.edu.pl
 - www.ibe.edu.pl